І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ЛИСТОПАДА 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 22, 1961 No. 223. VOL LXVIII.

ДЕМОКРАТИ ВИЗНАЮТЬ МЕЙОРА ВАГНЕРА ЗА ПАРТІЙНОГО ЛІДЕРА СТЕЙТУ

Ню Йорк. — Демократичні провідники в стейтовій легіслятурі вирішили 20-го листопада, що вони визнаватимуть за стейтового провідника партії посадника Вагнера, а не голову стейтового демократичного комітету Майкела Г. Прендерґаста. Стейтовий сенатор Джозеф Зарецкі, який є провідником демократичної меншости в Сенаті і асемблемен Антоні Дж. Тревія — провідник демократів в Асамблеї, заявили, що вони під час нової сесії Леґіслятури в січні 1962-го року „прислухатимуться" до слів Прендерґаста, але „засягатимуть ради" від посадника Вагнера. З цього виходить, що для них важливішою буде думка посадника Вагнера, як офіційного партійного стейтового голови. Ще на надзвичайній сесії стейтової леґіслятури у вересні ц. р. ці обидва члени Леґіслятури ішли за Прендерґастом і голосували проти рекомендацій Вагнера. — Зарецкі і Тревія під час правиборів на рекомендацію Прендерґаста підтримували як кандидата на посадника не Вагнера, тільки Артура Левітта. Обидва ці стейтові законодатні діячі заявили, що після перемоги Вагнера і після того, як нюйоркського посадника прийняв президент Кеннеді в Білому Домі, Вагнер став фактичним головою стейтової партійної організації, і тому стейтова Леґіслятура мусить із цим рахуватися та узгідняти свою політику з крайовою. Зарецкі заявив, що він переводитиме окремі переслухання в різних місцевостях стейту, щоб дізнатися, яке становище займають місцеві демократичні провідники до справи партійного проводу в стейті. Тепер є між демократами роздвоєння, головним чином в Ню Йорку, бо тут існують так звані „реґулярні демократи", до яких належить Прендер ґаст, і „реформовані" демократи, що їх очолює колиш. сенатор Герберт Лімен і пані Ф. Д. Рузвелт, які підтримували кандидатуру Вагнера. Президент Кеннеді також підтримував кандидатуру Вагнера.

МекНамара заявляє, що немає пляну покликувати більшу кількість резервістів

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заявив 17-го листопада, що вже покликано заплановане число резервістів, і їх більше не будуть покликувати до активної служби, бо вже скріплені збройні сили ЗДА згідно з пляном. МекНамара на пресовій конференції висловив вдоволення, що вже, згідно з пляном, скріплено в Европі американські збройні сили на 45,000 вояків, а всі збройні сили у зв'язку з берлінською кризою збільшилися на 300,000 вояків. Збройні сили ЗДА тепер виносять 2,900,000, а 31-го липня 1961-го року вони становили 2,496,995. 30-го вересня ц. р. збройні сили ЗДА виносили 2,553,697. Секретар оборони повідомив, що коло 45,000 резервістів, які дістали були повідомлення про покликання до активної служби, не будуть, правдоподібно, змобілізовані. Це відноситься до дивізій Крайової Гвардії, 26-ої піхотної дивізії з Массачусетсу, і 28-ої піхотної дивізії з Пенсилвенії.

Адмірал дораджує не занедбувати фльоти в добі сателітів

Ню Йорк. — Шеф морських операцій адмірал Джордж В. Андерсон, промовляючи на прийнятті архітектів фльоти і морських інженерів в готелі Валдорф-Асторія до 1,800 осіб, заявив, що в добі сателітів і ракет не сміємо занедбувати фльоти. Ми мусимо пам'ятати про те, що 99 відсотків закордонної торгівлі під час миру і 99 відсотків збройних сил та військового виряду на випадок війни відбувається тільки за допомогою кораблів. І такий стан ще триватиме довший час, бо не видно познак, щоб СССР злагіднив свою жажду панувати над світом. Основне завдання фльоти контролювати моря і океани, залишиться і надалі, тому і всі інші роди зброї і американський промисл повинні пам'ятати про те, що і в добі космічних летів фльота залишається важною для оборони країни і під час війни і під час миру. І про це ніхто не сміє забувати.

Шукають пропавшого сина губернатора Рокефеллера

Голляндія, Нова Ґвінея. — Продовжуються розшуки за 23-літнім наймолодшим сином губернатора Нелсона Рокефеллера, Майкела Рокефеллера, який від початку цього року був членом антропологічної експедиції Гарвардського університету на Новій Ґвінеї, де ця експедиція робила платівкові записки та фото й кінознімки з народних пісень, танків й інших звичаїв примітивного племени папуасів. Востаннє бачили Майкела Рокефеллера, як він вплив затокою, що була насичена крокодилями, до берега, після того, як його човен перехитнувся. Його товариша, д-ра Р. В. Васснінка, виловлено з води. Молодий Рокефеллер був дуже добрим пливаком, але мав до берега кілька миль. Він спирався на двох газолінових пушках, тому існує надія, що врятувався. Його батько полетів джетом з Ню Йорку до Сан Франсіско, а відтіль почерез Гонолюлю на Нову Ґвінею. В його товаристві є його донька, близнюча сестра молодого Майкела, заміжна пані Мері Строубридж, як також кол. лідер тієї антропологічної експедиції, поліційний старшина і особистий секретар губернатора.

ВСЯ УКРАЇНСЬКА СПІЛЬНОТА ПОТРЯСЕНА ВИКРИТТЯМ СТРАШНОГО ЗЛОЧИНУ МОСКВИ — СКРИТОВБИВСТВА СТЕПАНА БАНДЕРА І Д-РА ЛЕВА РЕБЕТА

Судовий процес проти злочинця відбудеться навесні 1962 р.

КОРЕСПОНДЕНТИ „СВОБОДИ" ЗВІТУЮТЬ ПРО ВИКРИТТЯ ВБИВНИКА ТА ПОДРОБИЦІ ЗЛОЧИНУ

Мюнхен, 17-го листопада 1961 (лв). — Сьогодні німецькі чинники подали до відома, що справа вбивства Голови Проводу ЗЧ ОУН Степана Бандери виясенена. В руках німецької прокуратури знаходиться вже від кількох місяців аґент КҐБ Богдан Ніколаєвич Сташинський, який як сам признався, вбив підступно, 15-го жовтня 1959 року у Мюнхені, Степана Бандеру, а два роки перед тим д-ра Лева Ребета. Німецька прокуратура веде офіційно слідство проти аґента Б. Сташинського від 1-го вересня 1961 року. Судова розправа мала б, правдоподібно, відбутися на весну 1962 р. Аґент КҐБ Богдан Н. Сташинський став на службу КҐБ в 1951 році, маючи тоді 20 літ. Він одержав спеціяльний вишкіл для виконування злочинних доручень у Західній Німеччині і був вже від 1956 року висиланий кілька разів до Мюнхену та інших міст з різними малими завданнями. При тому він виступав лише під маскою німця і не входив з українськими емігрантами в жадні стосунки. Після деякого часу Сташинському доручила централя КҐБ в Москві слідити Степана Бандеру. В літі 1959 року він був покликаний до централі особисто і одержав там доручення Степана Бандеру вбити при допомозі спеціяльної „отруйної пістолі". Пістоля мала дві цівки, в яких містилися ампулки зі спорошкованою отрусою. Їх він вистрілив 15-го жовтня 1959 р. Степанові Бандері в обличчя, спричиняючи негайну смерть. За доконаний злочин дістав Сташинський в грудні того ж року з рук шефа КҐБ Александра Н. Шелепіна орден „Червоного прапора". У своїх зізнаннях признався Б. Сташинський також до іншого злочину: він вбив з доручення КҐБ 12-го жовтня 1957 року, також при допомозі „отруйної пістолі" з одною цівкою, д-ра Лева Ребета, в сходовій клітці будинку на Карльсплаці 8, де міститься ЗП УГВР і редакція тодішнього двотижневика „Сучасна Україна". Смерть д-ра Лева Ребета уважалася до сьогодні природньою, бо лікарі ствердили, що він помер на розрив серця. Признання Сташинського виявило, що КҐБ доконало в останніх роках багато більше підступних вбивств, як це було досі відомим. Про розкриття досі невиясенених причин смерти Степана Бандери надали вже сьогодні перші вістки німецькі радіовисильні та всі пресові аґенції. Мюнхенська вечірня газета принесла докладний опис зізнань Сташинського на першій сторінці, а також знімки аґента, його шефа Шелепіна і Провідника ОУН С. Бандери. Після обіду багато журналістів вимагали від ЗЧ ОУН їхнього становища, тому в 6-ій годині в приміщеннях Редакції „Шляху перемоги" відбулася пресова конференція, на якій мґр. Ярослав Бенцаль заявив від імени Проводу ОУН: ми ніколи не сумнівалися, що С. Бандера впав жертвою московського аґента. Признання Б. Сташинського лише підтвердило наші твердження, що московська злочинна діяльність продовжується і після смерти Сталіна.

Мюнхен, 18-го листопада, 1961 р. (БЕО). — Всі тутешні українці переживають глибоко жахливі деталі большевицьких злочинів. В інституціях, у редакціях часописів, на університеті та у приватних домах повторюються завжди ті самі слова: Бандера, Ребет, Сташинський, Москва, пістолет, ціянкалі. Український Мюнхен неначе скорчився у болі, що схопив був двох наших громадян перед страшною смертю. Навіть політичні противники Бандери чи Ребета забувають всі конфлікти і засуджують якнайгостріше ці вбивства. А тимчасом з німецьких поліційних і судових джерел довідуємось щораз нові і щораз точніші деталі. Отже чекіст, молодий сфанатизований комуніст-комсомолець Богдан Сташинський, пішов на службу в терористич-

(Закінчення на стор. 4-ій)

УБИВНИК
Богдан Н. Сташинський

ЖЕРТВА
Сл. п. Степан Бандера
Голова Проводу ОУН

НАКАЗОДАВЕЦЬ
Александер Н. Шелепін
тодішній шеф КҐБ

(Ця фотознімка із такими підписами в німецькій мові появилася на першій сторінці мюнхенської „Абендцайтунг" з 17-го листопада 1961, разом із повідомленням про викриття нового страшного комуно-московського злочину над українцями)

У МЮНХЕНІ ПОЧАЛАСЯ П'ЯТА СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Мюнхен. — Тут розпочалася 17-го листопада 1961 року 5-та Сесія УНРади, що була скликана Президією УНРади та Президентом УНР в екзилі д-ром С. Витвицьким ще в минулому році, але з різних причин мусіла бути відкладена до листопаду 1961 року. Святочне відкриття сесії відбулося в авдиторії „Німецького музею" при участі 120 осіб, членів УНРади, чужинецьких представників та українських громадян, що прибули не тільки з Мюнхену, але й поблизьких міст південної Німеччини. Сесію започатковано молитвою, яку провели о. митр. прот. П. Дубицький та о. канцлер І. Леськович. Відтак зачитано Декрет Президента, а голова УНРади І. Багряний виголосив коротку промову, якою відкрив офіційно наради сесії. Президент д-р Ст. Витвицький виголосив до зібраних довше слово, в якому порушив важливіші проблеми українського народу, УНРади та українського політичного життя. Він висловив особливе задоволення, що ОУН під проводом полк. А. Мельника повернулася знову до УНРади і привітав представників цієї організації з особливою сердечністю. (Текст промови д-ра Ст. Витвицького поданий на 2-ій стор. в цьому числі). На закінчення святочного відкриття Сесії виголосили усні привіти представники Німецько - Українського Т-ва, Паризького Бльоку, Товариства Сприяння УНРаді в ЗДА, УТГІ, СУЖ-у та СУВІ. Отець митр. прот. П. Дубицький відчитав привітання від Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви Ніканора, а проф. Є. Гловінський привіти від різних установ, організацій та осіб з усіх країн поселення української еміґрації. В П'ятій Сесії УНРади беруть покищо участь 33 членів, себто по 6 представників від Українського Національно - Демократичного Об'єднання (УНДО), Українського Національно-Державного Союзу (УНДС) та Організації Українських Націоналістів (ОУН) під проводом полк. А. Мельника, по 5 від Соціялістів (їхні фракції будуть ще доповнені по 1 членові) та 3 від Союзу Земель Соборної України - Селянської Партії (СЗСУ - СП) і по 1 від Української Селянської Партії (Архипенка) та Союзу Конструктивно - Творчих Сил України (СКТС). Ділові наради Сесії розпочинаються в суботу 18-го листопада о год. 10, в приміщеннях готелю Рехталергоф (біля Головного Мюнхенського двірця). В тому ж готелю відбувалася також 4-та Сесія в 1957-му році Програма Сесії передбачає такі точки: Заприсяження нових членів УНРади, вибір голови УНРади, уконституування Комісій УНРади; перше читання законопроєктів, доповідь про діяльність, доповідь про діяльність Виконного Органу, доповідь державного контрольора, дискусія над доповідями і законопроєктами; друге читання законопроєктів; третє читання, схвалення законів і резолюцій; питання про консолідацію українських політичних сил; питання прийняття до УНРади Товариства Сприяння й Т-ва Прихильників; зміни Тимчасового Закону; питання збільшення числа мандатів Української Селянської Партії (Архипенка); заява СЗСУ - СП та СКТСУ про збільшення мандатів, заява СВУ про прийняття; вибори Віце - президента; схвалення бюджету; заприсяження нового ВО; експозе Голови ВО; закриття.

Т-во „Дністер", 361-ий Відділ УНСоюзу, відзначив своє 35-річчя

Ню Йорк. — Т-во „Дністер", 361-ий Відділ Українського Народного Союзу, що є одним з найбільших і найбільше заслужених Відділів УНСоюзу не тільки в Ню Йорку, але й в цілій країні, відзначив минулої суботи, 18-го листопада, 35-річчя свого існування, влаштувавши з цієї нагоди ювілейний бенкет, що відбувся в заповненій в поважній частині великій залі місцевого Народного Дому. Відкрив бенкет коротким словом голова Бенкетового комітету і заступник предсідника Відділу адв. Михайло Пізнак. Він же, після відспівання всіми приявними американського й українського національних гимнів та після молитви, яку провів всч. о. Соловій, ЧСВВ, з української католицької парафії св. Юра, з'ясував загальний розвиток Відділу-ювілята, віддаючи пошану його найбільш заслуженим піонерам, тим, що їх уже немає між живими, як і тим, що продовжують свою працю. Він також представив багатьох з-поміж гостей. Тостмайстром бенкету був довголітній секретар Відділу - ювілята й гол. контролер УНС п. Петро Кучма. Про історію Відділу, його теперішній стан та його прямування, як і про заслужених діячів Відділу, зокрема приявних двох його почесних Членів Ів. Галичина і Мартина Мелетича, довголітнього попереднього предсідника Відділу, говорив теперішній предсідник д-р Василь Вишиваний. Дальше короткі промови - привітання виголосили: головний предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір, гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох, адвокати Іван Фліс та Степан Ярема, репрезентуючи УККомітет, п. Платон Стасюк від Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові, п. Ковальчук від Стипендійного Фонду УНС. Приявні на бенкеті гості суддя Волтер Бейср та проф. Блотніцкі. Привітання виголосили також почесні члени Т-ва пп. Галичин і Мелетич. На закінчення адв. М. Пізнак дякував Комітетові, промовцям і гостям, а закінчено імпрезу молитвою, яку провів всч. о. Чекалюк, православний парох з Гемстеду.

Пертамбойська Союзова Округа відбула Загальні Збори

Перт Амбой, Н. Дж. — Минулої неділі, 19-го листопада, тут відбулися загальні збори місцевої союзової Округи. В зборах взяли участь представники 7-ох Відділів, які репрезентували три четверті членства округи, що під цю пору нараховує 1.756 членів. Збори відкрив голова округи К. Наконечний, а вела їх президія в складі інж. В. Янова з Картерету — голови, та інж. Д. Гечі з Плейнфілду — секретаря. Після звітів, які склали голова К. Наконечний, містоголова М. Фединишин, секретар І. Будняк і касир Г. Бабин, відбулася довша дискусія, яка, крім перевірки минулого, намітила шлях праці в майбутньому. В дискусії забирали голос інж. Геча, інж. Янів, п. Кордяк, п. Стахів, п. Куцмера, п-і А. Ковалюк, п. Степась, п. Бутрей і інші. Після уділення абсолюторії дотеперішній управі, обрано нову, в склад якої увійшли: К. Наконечний — голова (обраний вдруге), М. Фединишин і інж. Геча — містоголови, інж. В. Янів — український секретар, І. Будняк — англійський секретар, Г. Бабин — касир та Анастазія Ковалюк, С. Куцима, С. Бутрей і М. Степась — члени. Після виборів головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох дав виясенення на всі питання, які поставлено під час дискусії над звітами. Після того дав перегляд всіх змін і поліпшень, які ухвалив Головний Уряд УНСоюзу впродовж останніх трьох років. Він дав також підсумки розвитку округи, підмітивши, що округа значно зросла поміж двома конвенціями, збільшивши своє членство на приблизно 10%. Зате в цьому році округа дещо припинила свій розвиток, виконавши тільки на 55% свою членську квоту. Приявні делеґати Відділів склали запевнення, що до кінця року ще надолужать дотеперішні занедбання.

ПРЕЗИДЕНТ І АДЕНАУЕР НАРАДЖУЮТЬСЯ НАД СПРАВОЮ БЕРЛІНУ

Вашингтон. — Від понеділка 20 ц. м. ведуться у Вашингтоні наради між керівниками американськими і західньо - німецькими державними мужами над загальною проблемою Німеччини та, зокрема над Берлінською кризою викликаною домаганнями Хрущова. Перша близько двогодинна конференція през. Кеннеді з 85-літнім канцлером Конрадом Аденауером відбулась тільки в чотири очі з перекладачам, як одинокими свідками. Ціллю першої конференції було — як твердять газети — розвіяння будь-якого непорозуміння та повернення повного взаємного довір'я. Направлення атмосфери в американсько - німецьких взаєминах було потрібне з уваги на фальшиву інтерпретацію західньо - німецькою пресою різних висловів американських державних мужів в їхніх публічних виступах у ході Берлінської кризи. Президент рішив остаточно запевнити Аденауера, що ЗДА не мають заміру ані підтримувати совєтський проєкт щодо відкликання військ з середини европейської смуги та створення там зневтралізованого „нічийого краю", ані не збираються в будь-якій формі визнати східньо - німецький режим і спряти леґалізації поділу Німеччини. Так само, ЗДА рішені боронити права Заходу в Західньому Берліні й свободи комунікації Західнього Берліну з західнім світом. Щодо нової проблеми, яка виринула — кордонного муру в центрі Берліну — то ЗДА погоджуються з німцями, що той мур повинен щезнути і це буде предметом загальної конференції з Совєтами. Хрущов заявив у своїй розмові з західньо - німецьким амбасадором Гансом Кроллем у Москві 9 ц. м., що він признає, що той мур це „огидна річ", але водночас настоював, що скасування того муру може прийти тільки після „загального порозуміння" між Західньою Німеччиною і Східньою. Незалежно від наради між Президентом і Аденауером — нараджувались державний секретар Дін Раск і секретар оборони Роберт МекНамара з своїми західньо - німецькими колеґами, новим західньо - німецьким міністром закордонних справ д-ром Гергардом Шредером і міністром військових справ Францом Йосифом Штравсом. Короткі повідомлення до преси подають однозгідно пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер і пресовий шеф західньо - німецького уряду Фелікс фон Екардт. З уваги на легку перестуду і свій пізній вік Конрад Аденауер не пішов на обід, що його давав для німецьких гостей державний секретар Дін Раск. Зате він, як за кожного свого перебування у Вашингтоні, зараз першого дня пішов до Національної Галерії мистецтва. Президент заповів, що піде на вечеру, що її у вівторок 21 ц. м. Конрад Аденауер улаштовував в західньо - німецькій амбасаді. В минулий понеділок Президент прийняв також на одногодинній розмові бельгійського міністра закордонних справ Генрі Пола Спаака, говорячи з ним головно про Конґо, але також про загальну міжнародну ситуацію у зв'язку з недавньою подорожжю Спаака до Москви.

4.000 альжирських в'язнів у Франції припинили голодівку

Париж. — Кругло 4.000 альжирсько - арабських в'язнів по в'язницях в континентальній Франції припинили голодівку після 19-ох днях того демонстраційного протесту проти французького уряду. Їм обіцяли трактування їх на базі політичних винуватців а не кримінальних злочинців, що — за французьким законодавством і звичайовим правом — значно поліпшить їхню долю. Водночас припинилась голодівка 5-ох альжирсько - арабських лідерів, які голодували від 1-го листопада, домагаючись звільнення і допущення до участи у французько - арабських переговорах про замирення в Альжирі. Між тими п'ятьма в'язнями найбільшою фігурою є Мохаммед Бен Белла, віцепрем'єр революційного тимчасового уряду Альжиру, схоплений з двома іншими арабськими лідерами підступно під час того, як вони летіли з Марокка до Тунісії. Мароккanський король Гассан II вживав наполегливих заходів перед президентом де Голем, щоб тих арабів звільнити в ім'я швидшого й легшого загального замирення. Їх перевезуть до окремої санаторії та допустять до переговорів.

ПРОГОЛОСЯТЬ ПРИСУД У ПРОЦЕСІ АЙХМАНА

Єрусалим. — 11-го грудня ц. р. збереться знову суд у справі нацистського злочинця Адольфа Айхмана, для вислухання присуду. За газетними вістками, відчитування мотивів присуду забере три або чотири дні. Найбільшу технічну трудність становить перекладення тих мотивів на німецьку, французьку й англійську мови з мови гебрайської. Якщо 3-членний трибунал признає Айхмана винуватим — у що трудно сумніватись — тоді прокуратор Гідеон Гавзнер зажадає відповідної кари. Айхманові дадуть останнє слово для своєї оборони.

В АМЕРИЦІ

- Після похорону спікера Сема Рейбирна президент Кеннеді і колишній президент Айзенгавер летіли разом гелікоптером до міста Перрину в Тексасі і през. Кеннеді щось оповідав Айзенгаверові, який потакував головою. В Перріні обидва висіли, Кеннеді всів до літака, а Айзенгавер до авта.
- При кінці тижня поширилася була вістка, що перша леді, впавши з коня під час ловів, важко була потовклася. Але пізніші вістки вияснили, що пані Кеннеді тільки зсунулася з коня, зовсім не потерпівши, і після того сіла на коня та далі полювала. Пані Кеннеді їздить верхи вже довгі роки.
- Конґресмен - республіканець Чарлз Е. Чемберлен з Мишіґену заявив, що президент Кеннеді під час виборчої кампанії говорив про те, що ЗДА стали другорядною потугою, і це заохотило Хрущова до того, що почав берлінську авантюру. Він критикував Кеннеді за „нерішучість і нездібність".
- Департамент оборони повідомляє, що цього року не матимуть різдвяної відпустки ті вояки, які мають бути звільнені в часі між Різдвом і Новим Роком, бо дістануть вчасніше відпустки, як це було давнішими роками. Різдвяні відпустки дістане якнайбільше число вояків.

У СВІТІ

- Індія, серед різних розпорядків господарської натури, боронячись проти імпорту чужинецьких товарів та підтримуючи рідну продукцію, заборонила м. і. і приймання з закордону таких дарунків, які є продуковані також в Індії. Таким чином індійські власті відмовили також одній організації в Ню Йорку право переслання дівочій англомовній школі в провінції Мадрас в Індії, утримуваній американськими грішми, в дарунку — кіноапарату. Справа тяглась близько три роки, поки вдалося переконати індійців, що вони не мають рації.
- Ірляндський прем'єр Сін Лемасс гостро натаврував останній акт терористичної акції підпільно - революційної організації, що бореться за з'єднення Ірляндії. Група революціонерів зробила рейд на Північну Ірляндію, яка належить до Вел. Британії, при чому вбито одного поліцііянта і ранено трьох.
- Західня Німеччина вивінувала коштом дол. 25.000 санітарну експедицію до Конґа, яка складається з пастора Евгена Штеґмана і його дружини, фахової медсестри. Вони мають 5-тонове вантажне авто, транспортове авто, 3 шатра, дентистичний виряд, хірурґічні й клінічні інструменти, та харчі. Вага ліків і харчів — 30 тонн.
- На передмісті Тель - Авіву, столиці Ізраїлю, здвигнуть великий пам'ятник жертвам нацистського терору в Литві. За нацистської окупації Литви винищено там кругло 300.000 жидів. На пам'ятнику будуть виписані 728 жидівських громад в Литві, що їх до щенту винищено.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Аденауер у ЗДА

Відвідини західньонімецького канцлера Конрада Аденауера у ЗДА і його наради з президентом Кеннеді, що почалися в понеділок 20-го листопада ц. р., приковують увагу всього політичного світу, в тому числі, безумовно, й Москви. Важливість цих відвідин підкреслена ще й тим, що разом з Аденауером прибули до ЗДА міністер закордонних справ Західньої Німеччини д-р Гергард Шредер і міністер оборони Франц Йозеф Штравс. Участь останнього у вашингтонських переговорах підкреслює, що розмови Аденауера з Кеннеді й іншими членами американського уряду стосуватимуться не тільки політичних, але й мілітарних справ.

Головним предметом нарад буде, без сумніву, найбільш пекуча і для Німеччини і для всієї Европи справа Берліну, чи точніше совєтських вимог вирішити справу Берліну односторонньо з метою ліквідації Західнього Берліну, як аванпосту чи мостового причілку вільного світу серед комуністичного довкілля. Уся проблема полягає в тому, що західні великодержави, значить, ЗДА, Велика Британія, Франція і Західня Німеччина, заінтересовані в політичному статусі Західнього Берліну, одностайні й солідарні у своїм рішенні обороняти свободу Західнього Берліну і втримати вільний доступ до нього через східньонімецьку територію, різняться між собою в практичному підході до здійснення цих оборонних заходів. З'єдинені Держави і Велика Британія обстоюють „гнучку політику" щодо цього і переконані в корисності безпосередніх навершинних переговорів з Москвою щодо дальшої долі Західнього Берліну і тривалости політичних зобов'язань західніх держав у вирішуванні майбутнього його статусу, в той час, як французький президент де Голь і західньонімецький канцлер Аденауер вважають, що нема про що переговорювати, і не погоджуються ні на які розмови, поки Хрущов не відступить від своїх ультимативних вимог, переданих західнім державам 4-го червня ц. р.

Становище американського уряду щодо шляхів і способів розв'язки берлінської кризи не надто виразне й рішуче. Воно зумовлене у великій мірі вислідами розмов Президента і державного секретаря Раска з совєтським міністром закордонних справ Андрєєм Громико, як також деякими висловленнями Хрущова, що в них він нібито зрезиґнував з ультимативности своїх вимог, погоджуючись навіть ґарантувати політичний статус Західнього Берліну і західніх союзників у цьому поділеному місті, але встановлений в новому договорі, в якому була б забезпечена й рівнорядна роля для комуністичної Східньої Німеччини. Ставлення своє до цих споводних поступок Хрущова з'ясував президент Кеннеді в своїй останній промові в Сієттлі, заявивши: „Ми не маємо чого боятися переговорів, проведених у відповідному часі, і не скористаємо нічого, відкидаючи ці переговори". Цю свою заяву склав президент Кеннеді із застереженням, що не може бути ніякого компромісу щодо безпеки західніх берлінців і їх вільного зв'язку із Заходом.

Події останнього часу, зокрема розмова Хрущова із західньонімецьким амбасадором д-ром Кроллем, вказують, що й Аденауер та його уряд не є категоричними противниками переговорів з Москвою і готові взяти в них участь, але з умовою, що „берлінський мур" буде негайно скасований і що предметом переговорів ні в якому разі не може бути справа вільних зв'язків між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном. Є всі підстави сподіватися, що в розмовах з президентом Кеннеді і членами його уряду Аденауер доб'ється не тільки підтримки своєї позиції, але передусім вироблення й устійнення спільної солідарної стратегії всіх чотирьох західніх великодержав, бо ж тільки при одностайності Заходу можна успішно розв'язати берлінську кризу з допомогою чи то переговорів, чи мілітарної сили.

Домініканський приклад

В половині минулого тижня маленька Домініканська республіка, трохи більша за Данію, із населенням несповна три мільйони, а може ще більше її сусіди з Карібського моря і Південної Америки були заалярмовані вісткою, що два брати вбитого у травні диктатора Леонідаса Трухілльо Моліни, генерали Гектор і Хозе Трухілльо Моліна, несподівано вернулися до столиці названої республіки з-за кордону, куди виїхали минулого місяця, ніби вирікшися своїх претенсій до влади. Тому, що родина Трухілльо вважала за останніх 30 років Домініканську республіку наче своєю приватною власністю, а її президента Йояхіна Беляґера за фігуру без дійсної влади, виринула небезпека повороту реакційної диктатури. Справа ця не була настільки „внутрішньою" домініканською, що 20 серпня 1960 року Організація Американських Держав засудила уряд Домініканської республіки за активну участь у змові проти життя президента Венесуелі Бетанкура.

Ситуація в Домініканській республіці загрожувала вибухом громадянської війни, бо названі брати - генерали з родини Трухілльо мають приятелів і політичних однодумців серед високих старшин домініканських збройних сил, які готовилися збройно підтримати плян реставрації військово - реакційної диктатури. Державний секретар Дін Раск заявив, що „З'єдинені Держави не будуть придивлятися байдуже", як родина Трухілльо намагатиметься привернути „диктаторське панування" в Домініканській республіці, і на підтвердження цього морське з'єднання ЗДА — 12 воєнних кораблів, — перевело військово - морську демонстрацію перед берегами Домінікани, при чому над тим невеличким островом з грюкотом пролітали американські військові джети. Ця демонстрація вплинула на замаховців, як відро холодної води на гарячу голову. Ген. Рафаель Трухілльо, який все ще формально рахувався головним командувачем збройних сил Домініканської республіки, зрікся того становища на руки президента Беляґера, а цей звернувся з радіозакликом до народу — підтримати його і конституційний лад в країні. Відлет великого літака з 29-ма головними учасниками диктаторської змови закінчив авантюру.

Але цей епізод у багатій на революції й змови історії Латинської Америки має два повчальні моменти. Передусім, рішуча постава З'єдинених Держав завжди грає ролю оливи на розбурхані хвилі й позитивно вирішує конфлікти. Всупереч „принциповому" становищу латино-американських країн проти всякої інтервенції ЗДА в їхні внутрішні справи, вони насправді не мають нічого проти того, коли ЗДА переводять таку інтервенцію по лінії інтересів всієї американської спільноти. А в тім, американські воєнні кораблі були на поготові біля Домінікани з виразним рішенням, що вони могли б інтервеніювати тільки на виразний заклик і запрошення домініканського президента Беляґера. Ця акція ЗДА автоматично викликає турботливий запит: чому Вашинґтон не виявив стільки енергії й рішучости в справах не менш важливих для добра вільного світу, коли треба було задемонструвати своє становище супроти повстання на Мадярщині, супроти насильства над Берліном 13-го серпня ц. р., супроти комуністичного гнізда на Кубі і супроти наїзду комуністів у Ляосі?! Президент Кеннеді відмовився підтримати літаками десант кубинських емігрантів, вишколених у ЗДА, внаслідок чого той десант скінчився катастрофою, з великою моральною і політичною шкодою для Америки. ЗДА байдуже придивлялися комуністичній акції в Ляосі і Берліні. Але ЗДА вчинили демонстрацію сили в обороні демократії на Домінікані. Чи тільки тому, що тут не треба було боятися протестів збоку СССР?! Повага і престиж Америки і добро вільного світу будуть збережені тільки тоді, коли ЗДА виявлятимуть рішучість — без уваги на становище Москви, проти волі і думки Москви. Домініканський приклад до цього заохочує.

ДО ЗГОДИ Й ПОРОЗУМІННЯ

Промова д-ра Степана Витвицького, президента УНР в екзилі, на відкритті 5-ої сесії Української Національної Ради 17-го ц. м. у Мюнхені.

З почуттям зворушення відкриваю чергову, 5-ту Сесію Української Національної Ради. І з почуттям важкої відповідальности за кожну нашу думку, за кожне наше слово, кожне наше діло.

В трудну годину збирається наша Рада. Живемо в добі глибокої кризи людини й людства. Людина важко змагається за змисл свого життя. Ця криза поглиблюється ще постійно загрозою війни. Нема місця ані години, щоб про неї люди не думали. Поруч з тим у цілому світі лунає клич свободи народів. Визволяються народи, що споконвіку не знали форм державного життя. Тим часом на краю Европи сорокамільйоновий народ з тисячолітньою культурою, з державною традицією живе в жахливих умовах найбільш брутального гніту й терору. Стоїмо у важкій боротьбі за визволення. Боремося не тільки за своє право, але й за майбутнє інших народів, маючи на увазі, що на поневоленій Україні засновується в значній мірі сила московсько-большевицької імперії. Проте, у своїх змаганнях не знаходимо належної моральної підтримки західнього світу. Деякі мíродатні кола американської політики вагаються з тією підтримкою, відкладаючи її до часу нашого самовизначення. На це ми заявляємо, що нас визначив Божий Закон, який у груди кожної людини вклав непереможну ідею свободи, нас визначили незліченні жертви життя й крови, нас визначили наші державні акти з 1918 і 1919 років, нас визначає, врешті, наша віра в перемогу.

В сучасний момент українська проблема не стоїть у першій черзі міжнародних справ. Західній світ у своїй розгрі з московським большевизмом не має точно означеної лінії своєї політики. На цю тему багато пишеться й дискутується, особливо в Америці. Одні заступають погляд, що головним ворогом вільного світу є міжнародний комунізм, інші вважають цим противником російський імперіялізм. Ця друга теза здобуває собі поважні кола прихильників, і вона знайшла свій вислів у відомій резолюції Американського Конгресу про підтримку поневолених підсовєтських народів.

Згадана резолюція — це немов велика хартія поневолених підсовєтських народів. Вона виводить ці народи зі стану їхнього індивідуального відокремлення і вказує на потребу їх одностайного політичного фронту. Тим то перед Державним Центром виринає відповідальний обов'язок враз з іншими заінтересованими партнерами сконсолідувати Лігу Поневолених Народів, відому під назвою Паризького Бльоку та розбудувати її в більш активну політичну організацію.

Спільні інтереси оборони проти російського імперіялізму пов'язують нас теж з так званими сателітними народами. У взаєминах з ними строго оберігаємо принцип нашої соборности, як незрушимий канон нашої політики, стараючись бути з ними в добрих ділових відносинах. Сформування одностайного союзу сателітних і підсовєтських поневолених народів — це велика ідея нового ладу на европейському сході і збереження світового миру.

Приглядаючись до головних ліній сучасного міжнародного життя, стверджуємо тенденцію до творення більших міждержавних об'єднань. Модерна техніка скорочує час комунікації і зменшує значення географічних границь, а господарські, політичні й оборонні інтереси доводять до об'єднання формацій окремих держав. Такий процес обсервуємо на прикладі Европейської Господарської Спілки. Чуємо навіть голоси деяких провідних західньоевропейських політиків про федерацію держав Західньої Европи із З'єдиненими Державами Америки.

Присвятимо більше уваги західньоевропейським народам та Організації Об'єднаних Націй.

Основами своєї духовости Україна належить до Заходу. Гасла свободи народів і демократії — це головні фактори нашої політичної акції. Вивести українську проблему із стану її сучасної ізоляції, включити її в ритм конструктивних культурних і політичних рухів західнього світу — це найближчі завдання Державного Центру.

Чи прийде до війни? — Ніхто цього певно сказати не може. В кожному разі, не можна виключити майбутнього періоду так званого співіснування. Використовуючи стан холодної війни, Москва поширює свої мілітарні й політичні здобутки. Але на большевицьку імперію падають також і тіні. 22-ий Комуністичний З'їзд виявив глибоку тріщину у, здавалося б, одноцілому комуністичному бльоці. Стали один проти одного два табори: табір „сталінізму", очолений китайським прем'єром Чу Ен-ляєм і табір „ленінізму" під проводом Хрущова. Слід відзначити, що під верхом ідеологічних розходжень ховається глибший конфлікт в зв'язку з політичними впливами на азійському континенті. Рефлекс цієї тіні може заторкнути інтереси української політики.

На овиді внутрішнього життя Совєтського Союзу виступило мариво сталінізму. Воно скріпило антисталінські позиції поневолених підсовєтських народів. Рахуючись подекуди з настроями „націоналів", Хрущов повів радикальний курс проти „сталінізму". Постає питання: чи від того курсу можуть полегшати умови українського національного життя? На кризу комуністичної ідеї вказує теж занепад моралі совєтського урядового апарату. Партійна большевицька преса часто нотує факти зловживань і корупції високих большевицьких вельмож. Партія заснована на терорі не може видати ідейного наслідства...

Було б зайвим ще раз зображувати большевицький окупаційний режим в Україні. Україна перша стала жертвою большевицької агресії. Неперевершену характеристику большевицького правління дав сам минулий 22-ий Комуністичний з'їзд. Ото секретар комуністичної партії України Подгорний, накреслюючи в своїй промові сильвету Кагановіча, колишнього большевицького намісника в Україні, назвав його садистом. Цю характеристику треба б доповнити заввагою, що, крім Кагановіча, правили в Україні й інші большевицькі „можновладці", які в своєму правлінні послуговувалися тими самими методами, що й Кагановіч. Отже, режим перманентного садизму — це той стан, в якому десятками літ перебуває український народ і проти якого (стану) ми завжди протестували та й тепер протестуємо перед цілим культурним світом. Але народ наш під тиском тих знущань не заломився і своєю акцією спротиву доказав, що понад всякі моральні й фізичні тортури, понад в'язниці й розстріли стоїть вища сила людського духа.

Одним з найбільш загрозливих заходів антиукраїнської політики большевиків треба вважати виселення українських людей з їх батьківської землі. Наслідком перенесення великої промисловости з України на схід, поневолі мандрують і мандруватимуть на той схід мільйони наших людей. До місць нового поселення большевицька адміністрація не допускає ніякого українського друкованого слова, ані української школи, і таким чином переводить ґеносид національної культури. Зарада тій великій небезпеці належати буде до головних обов'язків української політики.

Український фронт оборони проходить по двох лініях: одна — це Батьківщина, друга — це політична еміграція. Хоч українська діяспора не визначається політичною солідарністю, але вона виявляє високу міру всеукраїнської соборности. Напевно немає в нашому розсіянні ані одної української хати, яка не була б сповнена турботою за українських братів і сестер, що живуть під большевицькою окупацією. Батьківщина та її еміграція — це одне нерозривне. Однак, це тільки почування, його треба перетавити на інструмент активної дії. Перший крок до цього є пізнання сучасного українського побуту в усіх його видах: господарському, громадському, культурному, політичному. На жаль, тільки деякі органи еміграційної преси відводять належну увагу цій темі. Вся духова творчість наших учених, письменників, мистців, публіцистів, що перебувають у вільному світі, повинна головно служити потребам та інтересам поневоленої Украї-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЛІКВІДАЦІЯ КУЛЬТУ

Мюнхен. — Хвиля десталінізації, яку знову розгойдав Хрущов на 22-му з'їзді Комуністичної партії в Москві, прокотилася всюди там, де в більшій чи меншій мірі існував культ особи комуністичного диктатора - тирана.

В Чехо - Словаччині розбирають ударним темпом пам'ятники Сталіна і дають інші назви вулицям, містам та площам, що носили ім'я Сталіна. В східній зоні Німеччини десталінізацію мусить провадити той самий Ульбріхт, що говорив промови на відкриттях пам'ятників Сталінові за життя московського диктатора. Тепер радіо Західньої Німеччини висилає тодішні записи промов Ульбріхта, в яких він підносив до небес Сталіна.

Ще дивніше склалося на Угорщині. Там під час повстання в жовтні 1956 року робітники в Будапешті розбили великий пам'ятник Сталіна. Але дивізії Хрущова здушили повстання, і угорський народ мусів відновити пам'ятник Сталіна. Тепер, з наказу того самого Хрущова, цей пам'ятник знов руйнують.

„Людська слава як та трава", — говорить старовинна приповідка. А все ж при цих дивовижних поворотах політики Хрущова супроти пам'яті мертвого „вождя світового пролетаріяту" не зрозуміємо її, коли не вглибимося в причини нового курсу першого секретаря комуністичної партії Совєтського Союзу. При цій аналізі доводиться, на жаль, користатися свідченням одної сторони: Хрущова і його однодумців. „Антипартійна група" мовчить, а якщо говорить, то до нас доходять тільки ті слова, які вигідно повторяти Хрущову, або членам цієї групи приписують такі думки, яких вони, може, не мали і не висловлювали.

З того матеріялу, який принесла совєтська преса про 22-ий з'їзд компартії, зовсім ясно, що „десталінізація", яку рішив довести до кінця Хрущов, віддзеркалює боротьбу за владу між двома групами в партії. Про це говорив Хрущов у заключному слові на 22-му з'їзді:

„Несамовиту енерґію розвивали антипартійні фракціонери — Молотов, Кагановіч, Маленков і інші проти ленінського Центрального Комітету партії і особисто проти мене"!

Можна повірити Хрущову, що „антипартійна група" змобілізувала сильну опозицію, яка збиралася його скинути з провідного місця в партії і уряді. Щоб остаточно дискредитувати цю опозицію та її провідників, Хрущов рішився вжити проти них зброї, яка вже раз послужила йому. В лютому 1956 р. на 20-му з'їзді партії Хрущов здобув собі популярність в рядах партії промовою проти Сталіна. Промова була виголошена на закритому засіданні, але зміст її став скоро відомий в народних масах, і похід Хрущова проти „культу особи" мав симпатії серед населення СССР. Але тоді Хрущов не ставив обвинувачень Молотову, Маленкову та іншим своїм суперникам за злочини Сталіна. Тепер, побачивши сильну опозицію проти себе в партії, Хрущов рішився добити її „сталінізмом".

Оповідаючи про винуватців смерти Кірова, видатного комуніста, якого „зліквідував" Сталін в 1934 році, Хрущов на 22-му з'їзді партії до учасників злочину Сталіна зачислив і членів „антипартійної групи", бо начальника охорони Кірова мали допитувати Сталін, Молотов і Ворошилов. Однак, слідство не відбулося, бо, як каже Хрущов, цей начальник охорони був убитий людьми Сталіна, що везли його на допит. З цього виходить, що Молотов і Ворошилов знали про злочин Сталіна і заховали тайну злочину. Значить, вони самі учасники злочину.

Таким чином, щоб викликати ненависть до Молотова та інших членів „антипартійної групи", Хрущов б'є по особі Сталіна. Ім'я померлого диктатора і його злочини супроти мільйонів людей не забулися в совєтській державі. Кожний, кому можна приписати „сталінізм", не може здобути собі прихильности в масах.

Відомо, одначе, що в кривавих „подвигах" Сталіна брав участь свого часу і Хрущов. Ще як він належав до „трійки", що проводила ліквідацію комуніста Косіора та інших в Україні. Але про це в СССР ніхто не посміє сказати, поки Хрущов при владі. Все ж „свобода слова" проти Сталіна, дозволена в країнах совєтського бльоку, має певну вигоду. Бо засуджуючи звірства Сталіна, люди можуть дійти і до критики диктаторської системи, що породила такого тирана. Звичайно, цього не хоче Хрущов. Але він, у боротьбі за владу, мусів хопитися такої зброї, що може стати небезпечною і для нього самого. П. А.

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

ПОЕТИ ПЕРЕШИКОВУЮТЬСЯ

Совєтські поети одержали нове „соціяльне замовлення" після 22-го партійного з'їзду, на якому забито осикового кола в набальзамований труп „батька народів" Сталіна. І щойно закінчився з'їзд поет Платон Воронько написав у „Радянській Україні" (ч. 258 з 4-го листопада) ось такого віршика:

Сурмила сурма з краю в край,
А під її врочисті звуки
До правди ленінської руки
Тяглись нечисті.
„Вий, карай!
Души в кутку більшовика,
В якого слава гомінка,
Душа велика і пряма". —
Так шепотіла зла пітьма
У колі хворих владолюбів,
Цезарюватих лизогубів.
І саме той, хто знаменом,
Кого ми батьком нарекли,
Благословляв пекти каленим
Любимців наших.
І пекли,
Вбивали,
Честь топтали в грязь...

Цей же самий Платон Воронько у 1951-му році, в збірці „Від Москви до Карпат", що вийшла в Києві, писав:

Слава великому Сталіну!
З роду до роду —
Слава!
За те, що у сонячні далі нам
Шлях проторовує —
Слава!
Ленінським сяйвом осяяна
Йде в комунізм держава.
Слава великому Сталіну,
Батькові рідному —
Слава!
Дяка від всього народу,
Слава від роду до роду —
Слава!

ДЕЩО З МОСКОВСЬКОГО З'ЇЗДУ

Заступник голови Комітету партійної контролі при ЦК КПСС, З. Сердюк, свій виступ на 22-му з'їзді в Москві присвятив „подоланню партією тяжких наслідків культу особи". — „Коли партія, — заявив він, — на 20-му з'їзді розвінчала культ особи Сталіна і з'ясувалось, що за його життя організувалось розправи з небажаними йому людьми, визначними партійними і державними діячами, Центральному Комітетові ще не були відомі (!?) факти особистої участи Молотова, Кагановіча, Маленкова в масових репресіях. Тепер є безліч таких доказів". І Сердюк, для прикладу, наводить один з них. Єжов писав:

„Тов. Сталінові.

Надсилаю на затвердження чотири списки осіб, що підлягають судові військової колегії: 1) список ч. 1 (загальний); 2) список ч. 2 (колишні військові працівники); 3) список ч. 3 (кол. працівники НКВД); список ч. 4 (дружини ворогів народу). Прошу санкції засудити всіх за першою категорією. Єжов".

Треба сказати, — заявив Сердюк, — що під першою категорією засуду малося на увазі розстріл. Списки розглядали Сталін і Молотов, і на кожному з них резолюція: „За И. Сталин — В. Молотов".

ВИНИКАЄ ПИТАННЯ...

Про невідрадний стан музичного, естетичного виховання дітей і юнацтва на Україні написав у „Радянській Культурі" з 17-го вересня Ігор Драга. „Сьогодні, — пише він, — у нас ще мало викладачів співу в школах. В 30.000 шкіл України працює лише 6 тисяч викладачів співу з спеціяльною освітою. Отже, проста аритметика може розчарувати навіть і палкого ентузіяста... Свого часу в Київському театрі йшли дитячі опери Лисенка. Минув сезон, але в афішах вони не були позначені ні разу. Виникає питання: невже наша українська кінематографія не може створити фільм - оперу кляcика української музики М. Лисенка „Тарас Бульба"? А це б таки було подарунком і не лише українському народу, який у 1962-му році відзначає 120-ліття з дня народження засновника української музики.

Список рекомендацій, — закінчує свою статтю Ігор Драга, — можна було б продовжити. Арґументацію — також. Але це все настільки ясне й зрозуміле, що в цьому продовженні немає потреби.

Д-р Лука Луців

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ

(У 150-річчя з дня народження)

(18)

Хто днесь не клонить голови перед силою його любови до рідного, що доказала небувалого чуда?

Нужда і недоля стояли коло його колиски, горе і сльози годували його замолоду, біль і недостатки леліяли його молодий вік, холод і голод зложили перед часом його буйну голову в сиру могилу".

Автор статті з'ясовував заслуги М. Шашкевича такими словами:

„Перший у Галичині зрозумів він значення народного слова і цим словом підвів мерця з могили;

Перший проломив штучні кордони, що розмежовували рідних братів;

Перший зрозумів, що лиш маси освідомленого простолюддя є непоборимим заборолом існування народности;

Перший у Галичині поклав підвалини чистого демократизму, любови до простого люду".

В тому самому числі „Свободи" повідомлялося, що в Галичині приготовляють „свято в честь М. Шашкевича" у Львові і в Підлиссі, а в ч. 46-му з 16-го листопада передруковано з львівського щоденника „Діло" допис п. з. „Пам'ятник Маркіянові Шашкевичеві на Підлиській горі", автор якого, підписаний буквами А. Л., описав цей пам'ятник проскту інж. Лушпінського і вияснив його символіку — хрест, утверджений на піраміді:

„Спід пам'ятника, подоба старинних пірамід, — се темнота, неповоротність, малий поступ, — верх хреста в подобі вежі Айфля, — се прямовання до сонця правди, просвіти, культури, скорий поступ новочасности".

„Свобода" в 47 ч. з 23-го листопада повідомляла про Шашкевичівське свято в Барнсайді, Шикаґо, яке влаштував 165 Відділ УНСоюзу і під час якого промовляли: оо. Володимир Петрівський і Н. Струтинський. В 48 ч. „Свободи" надруковано промову Митрополита Андрея Шептицького у Львові на Личаківському цвинтарі, про яку ми згадували вище. В тому самому числі є згадка про Шашкевичівські Роковини в „тім серці американської України — в Джерзі Сити", і видруковано „Поклик" Комітету для здвигнення живого пам'ятника Маркіянові Шашкевичеві, — „приватної учительської семінарії для будучих учителів". Цей Комітет очолили Прокіп Рибчук і о. Іван Станецький у Коломиї в Галичині.

В 49-му числі „Свободи" з 1911 р. (37-го грудня) надруковано в цілості оповідання М. Шашкевича „Олена" і повідомлено про Шашкевичівські святкування в Галичині. У ч. 50 „Свободи" з 14-го грудня 1911 р. повідомлялось про відкриття „живого пом'ятника поетові", — приватної української гімназії ім. Маркіяна Шашкевича в Долині. Пізніше майже кожне число „Свободи" приносило якісь вістки про Шашкевичівські роковини. І так в ч. з 21-го грудня сповіщалося про концерти у Скрентоні і в Ню Йорку, а в ч. 51 з 28 грудня — про концерт у Боффало.

У „Свободі" в ч. 51 з 21-го грудня 1911 р. і в ч. 4 з 1918 року надруковано відозву Комітету, що його головою був о. Иосиф Чаплинський із Перт Амбою, Н. Дж., заст. голови — Іван Мартин із Вітінґу, Індіяна; касиром — Сем. Ядловським із Джерзі Сити і секретарем — Вол. Кальків із Ансонії, Конектикат. Цей Комітет закликав складати пожертви на Фонд ім. Маркіяна Шашкевича, з якого користатимуть рідні школи „в старім краю". В цій відозві, що її склали члени УНСоюзу, писалося: „Ми певні, що наша американська Русь не повстидається. Набік всякі незгоди і свари! Нехай всіх нас русинів в Америці зв'яже під теперішню пору одна ідея: „Свято Маркіяна!".

Прибутки з концертів для відзначення Шашкевичевих роковин ішли на цей шкільний фонд для українських рідних в Галичині, як це зазначали в повідомленнях про ці імпрези.

В 2-му числі „Свободи" з 11-го січня Шашкевичівський Комітет із Галичини повідомляв, що він „рішив вшанувати пам'ять ще двох інших подвижників нашого народного відродження, яких 100-літні роковини уродин припадають рівно ж сего року: бл. п. о. Антона Л. Могильницького і Івана Вагилевича". Цей Комітете хотів був поставити пам'ятника на могилі о. Могильницького в Яблінці коло Солотвина, а гріб Ів. Вагилевича треба було ще відшукати.

У 3-му числі „Свободи" о. П. Понятишин вмістив статтю про відзначення Шашкевичівських роковин в Перт Амбої, Н. Дж., де довшу промову виголосив о. П. Понятишин, що її „Свобода" надрукувала в числах від 4-го січня до 14-го березня. Ось підзаголовки цієї праці про Шашкевича: Галицька Русь за часів Маркіяна; Струї які ворушили тодішньою Европою; Життя М. Шашкевича і його діяльність.

Для повноти згадаємо, що Шашкевичівські роковини відзначили ось такі громади, про які була згадка в „Свободі": Монессен, Па., Сиракюз, Н. Й., Нюарк, Н. Дж., Пітсбурґ, Па., Йонкерс, Н. Й., Ансонія, Конектикат.

Соті роковини з дня смерти Поета особливо урочисто відзначила Американська Україна, бо тоді, в 1943-му році, на Рідних Землях шаліла війна, в якій совєтсько-німецькі окупанти нищили український нарід. У Львові відбулося тоді тільки скромне відзначення цих роковин, а на вільній американській землі українські звеличники творця „Русалки Дністрової" доклали всіх зусиль, щоб прославити того, хто, подібно, як і Шевченко, на сторожі українського народу поставив слово. Важливість українського слова, української мови в житті Американської України підкреслювали промовці під час вшанування пам'яті Маркіяна Шашкевича.

ДО ЗГОДИ Й ПОРОЗУМІННЯ

(Закінчення із стор. 2-ої)

ни. Одна з головних її функцій — це передача культурних здобутків західнього світу на Україну. Треба також сподіватися, що такі установи, як Український Конґресовий Комітет і Комітет Українців Канади, заслужені в ділянці політичної інформації, присвятять більше уваги справам українських видавництв.

Безмірної шкоди завдає нам стан нашого політичного роз'єднання. Державний Центр періодично пробував об'єднати розбиті політичні сили, але ці спроби не давали бажаного результату. Після виходу групи ОУН з УНРади кількість політичних груп, заступлених в УНРаді, зредукувалась. Нині можу поділитися з Вами вісткою, що група ОУН повернулась до Державного Центру, і її представники сидять на одних лавах разом з Вами. Їх привела сюди ідея української держави. Святкуємо її перемогу. Зраділють українські люди на Батьківщині і ті, що живуть на чужині. Вітаю Вас, Панове, від щирого серця і бажаю Вам успіхів у Вашій новій спільній праці.

Залишились ще не вирівняні розходження між двома групами в УНРаді, що зав'язались були на точці взаємовідносин між Державним Центром і Американським Комітетом Визволення. Американський Комітет Визволення не завжди якслід рахувався з вимогами української самостійницької політики. Наслідком того Виконавчий Орган УНРади виставив перед Американським Комітетом Визволення свої невідступні вимоги і припинив свої відносні контакти. Відповідь на ті вимоги хоч виявляла певну уважливість, все таки не була задовільна. Треба сподіватися, що різниці поглядів, які постали на тлі тієї справи, будуть на цій сесії вирівняні. Беручи до уваги політичні вимоги сучасної хвилі, закликаю сторони до згоди й порозуміння.

В деяких колах еміґрації можна зауважити повне збайдужіння до громадських і політичних справ. Якісь дефетистичні настрої охоплюють певні частини громадянства. Люди питаються, коли нарешті діждемося дня нашого визволення. На це ми відповідаємо: народ не живе демензією нашого особистого життя, і наші вчинки, присвячені йому, не завжди відбиваються негайними осягами, вони живуть радше в сфері ідей і сходять на землю пізніше, їх видимі вислідя реалізуються в пізніших народних здобутках. Так, наприклад, слово Шевченка щойно пізніше виростило Українську Державу.

Головна лінія оборони — це, очевидно, наш Край. Йому належиться від нас подив та найглибша вдячність. Деякі з-поміж нас раді бачити більш енергійні форми національної активности. Але вони забувають, що народ не прохолов ще від нещадного терору і навчився не маніфестувати своїх почувань. Драма боротьби, очевидно, не має тої експресії й патосу, що в часі відродження. Її мовчанка сповнена високопатріотичною контемпляцією. Відродження з часів від року 1923 до 1930 було спонтанним поривом відбудови національної культури. Воно своїми осягами зчудувало і залякало Москву. Його здавлено в потоках крови. Однак, після кількох років найтяжчих репресій, національне життя оновилось і цим разом немов притихилось у своїх зовнішніх проявах. Під спокійним, здається, плесом болючих переживань завжди б'ється український струмінь. Постійна завзята боротьба за права мови, за її чистоту, за українську науку, за свою школу, за українські видавництва, зворушливі змагання за реґабілітацію українських письменників — це тільки прикладові акти національного руху. Для підкреслення української самобутности наші письменники повертаються своїми сюжетами до історичної давнини та її постатей. Нехай покищо нас надто не вражає голос російської мови на вулицях українських міст. Тією мовою послуговуються не раз наші земляки тільки для того, щоб охоронитися від переслідування. Зате Ви почуєте прегарну українську мову в приватних домах високих київських урядовців українського роду або від їхніх дітей.

Має теж свою особливу вимову постава українців з нагоди перепису населення в СССР в 1959 році, коли 37 мільйонів зарахували себе українцями, не зважаючи на те, що така заява не тільки не улегшить ні в чому їхньої життьової екзистенції, а, навпаки, може виставити їх на прикрі переслідування.

Святкування столітніх роковин смерти Тараса Шевченка було виявом майже релігійного культу для його пам'яті. Оцінюючи належно народні настрої, Москва не зважилася на заборону святкування, лише старалася використати Шевченкове всенароднє свято як нагоду для своєї масової пропаґанди. Народ, однак, ентузіястично величав Шевченка не як проповідника московського большевизму, а як Предтечу вільної української держави.

У своєму змагу з ворожою Москвою народ наш не знає ані ніяких партійних противенств, ані окремих ідеологій, у нього є тільки одна ідеологія, яка називається Україна. Приступаючи до наших нарад, схилімо наші голови перед героїзмом нашого народу, єднаючись з ним у хвилі своїх важливих рішень, посилаючи йому наш гарячий привіт. Починаймо ж наші наради з вірою в українську людину, в український народ і в його остаточну перемогу.

Один з великих істориків сказав колись, що кожна епоха провадить до Бога. Нехай нас не залякує брутальна сила большевизму. Ніяка імперія, заснована на злочинстві й терорі, не може вдержатися на довший час. Доля народів ходить Божими дорогами. Не нарікаймо на лиху долю, а будьмо вдячні Провидінню, що дало нам змогу жити в таку пору, в якій можемо прислужитись найбільшою жертвою народній справі. Тому вірмо в нашу перемогу. Ми йдемо по ясному шляху до тієї краси і правди, якій на ім'я — Україна!

Концерт у 150-річчя народин Маркіяна Шашкевича в Боффало, Н. Й.

Старанням окружного комітету для відзначення 150-тих роковин з дня народження о. Маркіяна Шашкевича влаштовано 5-го листопада концерт у Кляйнганс Мюзік Гол. Цю святкову імпрезу відкрив боффалівський декан о. М. Вояківський, подаючи в українській та англійській мовах ціль імпрези.

Головними промовцями були: боффалівський римо-католицький Єпископ о. Лев Смит і проф. д-р М. Лоза. Єпископ Смит начеркнув постать священика-поета та його значення для Української Церкви і народу, з'ясовуючи при цьому ролю національно-релігійного життя у розвитку нації та нав'язуючи до сучасного поневоленого церковного життя в СССР. Свою промову закінчив Єпископ коротким зверненням до приявних в українській мові. Д-р М. Лоза говорив про дві постаті, які положили великі заслуги для відродження української мови і літератури, а саме Маркіяна Шашкевича та Івана Котляревського, спиняючись зокрема над значенням виступу М. Шашкевича для його тіснішої батьківщини — Галичини.

В мистецькій частині концерту виступив запрошений з Торонта мішаний хор під управою проф. Івана Ковалева, який проспівав Бортнянського „Перший псалом Давида", а у другому виступі Людкевича „Підлися" і Лисенка „Боже Великий" та поза програмою, Лірина релігійний хорал. Хор у числі понад п'ятидесять осіб являється добрим співочим ансамблем, зрівноваженим голосами та з доброю технікою у виконуванні творів. Місцевий чоловічий хор „Бурлаки" під управою Юрія Лаврівського відспівав Матюка „Не згасайте ясні зорі" і „Дайте руки", а як наддаток Матюка „Крилець, крилець". Соліст-баритон З. Мягкий виконав Матюка: „Цвітка дрібная" і новий твір В. Безкоровайного „Подражаніє XI псальму (Т. Шевченка), твір композиційно сильний і гармонізував зі стилем цього концерту. Виконання обох пісень було на належному мистецькому рівені.

Вокальну частину концерту урізноманітнив виступ запрошеного з Ню Йорку скрипака проф. В. Цісика, який виконав „Колискову" Стеценка, „Леґенду" Фоменка, Українську рапсодію М. Лисенка, та, як наддаток, Фоменка „Колискову". Виступ проф. Цісика, відомого мистця - скрипаля ще з Батьківщини, причинився до піднесення мистецького рівеня концерту та пригадав приявним на концерті, що існує такий чудодійний музичний інструмент, тепер, на жаль, так занедбаний молодими адептами музичного мистецтва. Добрим партнером свого батька - скрипаля була молода піяністка Марійка Цісик, яка акомпаніювала солістові З. Мягкому, а на початку концерту віддограла американський гимн.

„Псальми Русланові" рецитували, зодягнені у стилеві строї, пані: І. Лаврівська, Л. Лисак і Н. Стецьків, з питомим їм мистецьким виконанням. „Побратимові" М. Шашкевича дуклямував З. Депутат на тлі музики В. Безкоровайного, яку виконав на фортепіяні сам композитор.

Концерт закінчився українським національним гимном, який за торонтонським хором проспівали усі приявні на залі.

Хоч ця імпреза була на доброму мистецькому рівені, була своєчасно розреклямована, а значення о. М. Шашкевича було з'ясоване цілим циклем статтей у „Парохіяльних Вістях" парохії св. о. Миколая, та й ціни квитків були приступні, на залі залишилося ще дещо вільних місць, хоч комітет побоювався, що місць на залі забракне... Та хто може збагнути настрої нашої громади?!

О. З.

65-ЛІТНІ! Ви все ще можете забезпечитися в УНСоюзі. Не зволікайте, надробіть утрачений час!

● В місті Кумасі в африканській Гані, яку щойно об'їздила королева Єлисавета II, маси зібраного на вулицях народу, ворожо настроєні до диктаторського прем'єра Кваме Нкрумаха, глухо мовчали, коли появилось авто з Крумахом. Зате вони почали ентузіястично кричати, коли над'їхала королева в товаристві свого чоловіка.

Ділимось сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що дня 17-го листопада 1961 року відійшла у Вічність, заосмотрена Найсвятішими Тайнами наша Найдорожча

МАМА, БАБУСЯ І ТЕТА

бл. п. ІРИНА з ФЕДОРОВИЧІВ-СОБОЛТА

ВДОВА ПО БЛ. П. о. МОДЕСТОВІ, НАРОХОВІ ІЛОВА, ЗАХ. УКРАЇНА, ПРОЖИВШИ 72 РОКИ

Похорон відбувся в понеділок, 20-го листопада ц. р., в год. 9:00 ранку з пох. заведення Кардинала в Торонто, Bathurst Ave., до церкви св. Миколая, при вул. Queen.

В ГЛИБОКОМУ СМУТКУ:

Марія Яросевич з Чоловіком Петром — дочка
Богдан Соболта з Дружиною Вірою — син
Модест Соболта — внук
Ірина Любчак з Чоловіком — сестрінка
Стефанія Строкоць з Чоловіком і дітьми — сестрінка
Іван Шухевич з Дружиною і дітьми — сестрінок
Юрій Шухевич з Дружиною і дітьми — сестрінок
Христина Байрак в краю — сестрінка
Софія Венгринович в краю
Стефанія Стебницька з родиною
Д-р Кость Паньківський з родиною — родина

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. ІРИНИ СОБОЛТИ** зложили $25.00 на Заупокійну Службу Божу і бідних дітей — залишенців в Австрії

Працівники УНСоюзу і Адміністрації „Свободи"

ПІДГАЄЧАНИ ПІДГАЄЧАНИ

В ОДИНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

За нашого Учасника Листопадового Зриву, визвольних Змагань, великого політичного Діяча, Кооператора, учасника в усіх політичних організаціях в Підгаєччині і Душпастиря

Бл. п. о. Декана Остапа ГАЙДУКЕВИЧА

Буде відправлена Служба Божа в раз з Панахидою дня 26-го листопада біж. року в годині 11:30 перед полуднем в Церкві св.Константина в Міннеаполіс, Мінн.

Ми звертаємося до Вас усіх Підгаєчан, на терені Америки, Канади і в усіх вільних Країн, злучіться з нами в вище згаданий день із своїми молитвами, щоб Всевишній Господь покликав Його якнайскоріше на свою Правицю.

Одинадцять років, нестало Його між нами, живими, одинадцять років тому відійшов від нас і зістав похований далеко від своєї рідної Землі в західній Німеччині в Новому Ульмі, але Його дух живе ще й до нині між нами, в степах і горах на нашій любій Україні.

Тобі, Отче Декане, Вічная Пам'ять

ПІДГАЄЧАНИ в місті МІННЕАПОЛІС

Ділимось з Рідними і Знайомими болючою вісткою, яка наспіла з далекого Сибіру, що дня 1-го листопада 1961 р. відійшла у Вічність наша Найдорожча

МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п. Антонія з Тхорівських ШИМАНСЬКА

на 80-му році життя.

В невимовному смутку остали:

ДІТИ, ВНУКИ і ПРАВНУКИ

В сороковий день від смерти нашого найдорожчого ТАТУСЯ і ДЗЯДЗЯ

Д-ра Володислава КАЛУСЬКОГО

в суботу, 25-го листопада 1961 р. о год. 8:30 рано буде відправлена Заупокійна Служба Божа з Панахидою в Церкві Покрови Пресвятої Богородиці, 97-06 87 Street, Ozone Park, N. Y.

Лідія і Остап Улицькі — дочка і зять
Ігор, Анна, Юрій і Андрій — внуки

ВІЙСЬКОВИЙ ОТАМАН І ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО КОЗАЦТВА

з глибоким жалем повідомляє про смерть, після тяжкої недуги, Генерального Контролера Українського Вільного Козацтва

Проф. Якова МОРАЛЕВИЧА

Родині Покійного висловлюємо щире співчуття.

26-го листопада б. р., о год. 11:30, в Українській Православній Церкві Св. Тройці в Шикаґо, Humboldt Bl. 1908—10, о. Настоятель, протоієрей Микола Литваківський, в соослуженні духовенства, відправить Панахиду за спокій душ:

„359", полеглих під Базаром;
Бл. п. Ген.-Пол. Михайла Омельяновича-Павленка;
Бл. п. Ген. Контролера УВК проф. Якова Моралевича.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Олени ГОРДИНСЬКОЇ** складаємо $15.00 на Дар Українському Воєнному Інвалідові.

Ню Йорк — Родина КАРАТНИЦЬКИХ

БАТЬКИ! Ключем до щасливої майбутности дитини є в першу чергу набуття високої і професійної освіти. Забезпечіть її Вашій дитині вже на самих початках її життя, придбавши для неї студійну полісу УНСоюзу!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА!

УКРАЇНСЬКА СПІЛЬНОТА ПОТРЯСЕНА ЗЛОЧИНОМ МОСКВИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кому большевицькому апараті ще до смерти Сталіна, отже за життя Берії, Абакумова і Рюміна, зліквідованих у пізнішій ері Хрущова. Згодом, уже за першого шефа безпеки при Хрущові, голови „Комітету Госсударственной Безопасности", оцього нового інструменту відвічного імперіялізму Москви та совєто-російського комунізму, за Сєрова, Сташинського висилають до Західньої Німеччини на шпіонаж. Потім його викликають до Москви, де він у 1957 році одержує наказ убити д-ра Лева Ребета. Злочинець, який не знає, що стає не знаряддям „клясової пімсти" чи „соціялістичної справедливости", але інструментом великодержавної і шовіністичної розправи, як колись проти Петлюри чи Коновальця, вправляє справність жахливої зброї — пістолі, призначеної на вистріл згущеного газу ціянкалі. Жертва, яка мусить вдихнути хочби тільки трошки цього газу, гине швидко і безнадійно. Але Сташинський ще не є певний діяння цього інструменту, який можна порівняти з винаходами Гітлера і Гімлера проти жидів. Він випробовує пістолю на собаці. Собака падає мертва по кількох секундах. Так теж стається з д-ром Ребетом на сходах при Карльштрассе 8 у білий день 12-го жовтня 1957 року. Лев Ребет тільки скрикнув і не жив. Убивник відійшов скорою ходою, замішався у товпу на метушливому „Штахусі" і було по всьому. По всьому? А чому ж мюнхенські лікарі, які робили обдукцію тіла д-ра Ребета, заявили, що це тільки розрив серця, „Герценфаркт". Ця справа ще не вияснена. Тим часом, скритовбивник одержує похвали і відзначення, а потім з новими силами і фальшивими документами прямує знову до Західньої Европи. Наказ звучить: зліквідувати Бандеру. Перші пояснення й інформації про звички майбутньої жертви Сташинський одержує від колишніх ніби то приклонників Бандери, що перейшли на службу Совєтів. Але цього замало. Отже Сташинський вирушає в травні до Роттердаму, щоби бути свідком панахиди на могилі полк. Коновальця і замітити собі постать Бандери. Відбувається макабрична містерія. На могилі одної жертви підготовляється другий злочин того ж самого терору. Тепер Сташинський діє вже з доручення нового шефа КҐБ, Александра Шелєпіна, та його безпосереднього шефа Нікіти Хрущова. Коли молодий, тоді ще 28-літній чекіст звітує своїм шефам про відвідини могили Коновальця у Ротердамі, вони жалували, що не помордували всіх визначних українців, які відвідували могилу. „А може б так усіх можна було у повітря зірвати динамітом разом з тою могилою"? — питає один з шефів „ґероя". Сташинський їде до Мюнхену і стежить за Бандерою. Надходить вирішний момент. Нагода до чергового убивства трапляється майже точно у другу річницю заглади д-ра Ребета. 15-го жовтня 1959 року у білий день около 13-ої години у клітці сходовій на Крайтмаєрштрассе хтось переходить коло Бандери. Один рух, якийсь газ, крик і кінець. Тим разом секція веде зразу ж до устійнення причини смерти. Коли відкривають череп Бандери доходить запах гірких мигдалів: наслідок страшної отруї. Сташинський вертається до Москви. Там сам найвищий шеф КГБ Шелєпін, очевидно у порозумінні з Хрущовим, відзначує убивника за довершений злочин орденом „Красного знамєні". Сташинський тріюмфує. Але не довго. Потім приходять сумніви, страх за нікчемне життя і втеча до західньонімецької в'язниці.

Вістка про те, що вбивник Степана Бандери, совєтський чекіст Богдан Сташинський, утік на Захід й зголосився у німецької влади, появилась уперше у п'ятницю, 17-го листопада 1961 р., раннім пополуднем. Мюнхенська популярна масова газета „Абендцайтунг" подала точний звіт під величезним, сенсаційним заголовком: „Українець признається до подвійного вбивства". Як стало відомо, Сташинський убив не тільки Степана Бандеру, але два роки раніше також відомого діяча УГВР д-ра Лева Ребета. Сенсаційні деталі обидвох мордів викликали серед української громади у Мюнхені та серед політиків, які саме цього дня прибули на урочисте відкриття сесії Української Національної Ради, велике порушення.

Підтримують урядову програму медичної допомоги старшим особам

Дітройт. — 15-го листопада в цьому місті в двох місцях підтримували урядову програму медичної допомоги старшим особам. В Кобо Голлі відбулися збори більше як 6,000 осіб, на яких промовці висловилися за те, щоб медична допомога емеритам відбувалася в рямках соціяльного забезпечення. На зборах вирішили зорганізувати в Дітройті окремий Відділ Крайової Ради Старших Громадян в справі опіки над здоров'ям в рямках соціяльного забезпечення. Ця Крайова Рада має в найближчому році вести гарячу кампанію за те, щоб Конґрес ухвалив урядовий проєкт в редакції Кінґа - Андерсона. Сенатор демократ Патрик МекНамара заявив, що президент Кеннеді обіцяв поставити справу медичної допомоги старшим особам на першому місці законодатних проєктів в Конґресі. Президент обіцяв повести завзяту боротьбу за цей законопроєкт в Конґресі. Того самого дня Рада Американського Товариства для опіки над здоров'ям прийняла резолюцію про те, щоб медична опіка відбувалася для старших осіб через соціяльне забезпечення.

У Филаделфії відбулися Загальні Збори філії Українського Конґресового Комітету

Филаделфія. — В неділю 19 листопада відбулися тут в залі Товариства Українсько-Американських Горожан загальні збори филаделфійської Філії Українського Конґресового Комітету Америки. Проводила зборами президія в складі: Ігнат Білинський, як предсідник, Роман Карбівник і п-ні Казанівська, як заступники та І. Шаран і Ю. Савчак, як секретарі. За діяльність Філії звітували: д-р Володимир Галан, як голова та інж. Мих. Нич, як секретар. Окреме звідомлення про розвиток шкіл українознавства і курси україністики на Пенсилвенійському університеті, які відбуваються заходом Філії УККА, подав д-р Ю. Мачук. Фінансовий звіт подав ред. О. Тарнавський. Про ювілейну збірку на Народний Фонд, в якій Филаделфія зайняла перше місце, звітував д-р І. Скальчук і про збірку на пам'ятник Шевченкові, в якій Филаделфія має теж перше місце між іншими містами у ЗДА, говорив дир. І. Поритко. Про інформаційну службу звітував проф. Струк. Після звідомлення Контрольної Комісії, складеного п-нею Оленою Штогрин відбулася широка дискусія, в якій підкреслювано видатні досягнення Філії УККА на різних ділянках. На пропозицію номінаційної комісії, очолюваної директором І. Поритком, обрано нові керівні органи Філії. До нової управи увійшли: д-р В. Галан, І. Поритко, д-р Ю. Мачук, д-р інж. Б. Гнатюк, д-р д-р І. Скальчук, інж. М. Нич, д-р Яр. Бернадин, інж. Р. Кравців, Дм. Василащук, Т. Тещук, Ом. Татунчак, І. Лисянський, І. Струк, інж. О. Білик, інж. Гончаренко, В. Дупіряк та Ю. Савчак, останній від молоді. До Контрольної Комісії обрані: О. Штогрин, інж. Процик, Л. Семчук, інж. Черник, А. Зелінський, інж. Б. Гасюк. До Товариського Суду увійшли: д-р М. Рибак, М. Алексевич, Анна Сивуляк, П. Ґенґало, М. Остап'як, І. Шаран, інж. І. Рубель, О. Кусий й О. Петрович. В неділю дня 26 листопада Філія УККА у Филаделфії влаштовує ювілейне зібрання, під час якого промовлятимуть проф. Л. Добрянський про діяльність УККА на зовнішньому відтинку, дир. канцелярії УККА В. Мудрий про Народний Фонд і його значення та інші. Під час зібрання відбудеться вручення окремих грамот тим, що були платниками УНФонду протягом десять років як теж вручення похвальних писем збирачам. Відбудеться це ювілейне зібрання в залі Т-ва Українсько - Американських Горожан при 847 Н. Френклін стр. о год. 5 по полудні.

Асторія вшанувала бенкетом Преосв. Кир Августина Горняка

Асторія, Н. Й. — Місцева Українська Громада, і, зокрема, українська католицька парафія вшанували минулої неділі, 19-го листопада, недавнього сотрудника цієї парафії і тепер нововисвяченого єпископа для українців - католиків в Англії, Преосв. Кир Августина Горняка, ЧСВВ. Того дня перед полуднем Преосв. Кир Августи Горняк відправив у місцевій церкві та в сослуженні місцевого і довколишнього духовенства архиєрейську Службу Божу, а після полудня в церковній залі відбувся бенкет, що в ньому взяли участь, крім місцевих громадян і парафіян, також численні представники різних організацій, як і представники різних американських установ. Тостмайстером бенкету був всч. о. Єронім Барнич, ЧСВВ, а крім нього із священиків у врочистості взяли участь: місцевий парох всч. о. В. Андрейчук, ЧСВВ, протоігумен ОО. Василіян всч. о. С. Голик, всч. о. В Гавліч, ЧСВВ, всч. о. декан В. Андрушків та ін. З американців були приявні та виступали з промовами окружний прокуратор Френк О'Коннор, суддя Геролд Крофорд та ін. Із представників українських організацій промовляли голов. предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір, екзекутивний директор УККА адв. Степан Ярема та п. Вол. Врублевський. Промовляв також парох всч. о. Андрейчук і, вкінці, забрав слово Преосв. Кир Августин Горняк. Місцевий 5-ий Відділ УНСоюзу, Б-тво св. Миколая, репрезентували на врочистості його урядовці пп. Іван Сидор і Михайло Левицький.

11-річна дівчина оповідає про трагедію на океані

Маямі Біч, Флорида. — 20. листопада 11-річна дівчина Террі Джо Дюпергол оповіла про те, як капітан Джюлієн Гарві повбивав всіх пасажирів на малому морському судні — кечі, після чого затопив той кеч, а сам відплив геть, залишивши її, це значить Террі на човні, щоб разом із човном затопилася. Капітан Гарті вирятував корабель, і він лікувався в шпиталі на Флориді. Дівчинка Джо була внизу човна і там побачила, що до середини напливає вода. Вона вибігла на гору, де побачила трупа матері і батька та свого братчика, а на воді на рятунковому човні відпливав в темінь ночі капітан Гарві. Вирятований Гарві зізнав, що його кеч розбився і згорів, а він єдиний врятувався. Коли ж він довідався, що дівчинка Террі Джо врятувалася і живе після 84 годин плавання по океані, підрізав собі жили і згинув. Тепер виявилося, що капітан Гарві вже давніше доконував подібних злочинів під покришкою різних катастроф.

Моріс Кляйн мусів зрезиґнувати з праці в Крайовій Аґенції Безпеки

Вашинґтон. — Аж 20-го листопада виявилось, що персональний директор в Крайовій Аґенції Безпеки Моріс Кляйн ще 10 днів тому мусів зрезиґнувати зі свого становища тому, що допустився кривоприсяги і доконав інших злочинів, які виявила Комісія протиамериканської діяльности. Представник цієї Комісії звернувся до ґенерального прокуратора Роберта Ф. Кеннеді, щоб судово переслідувати Кляйна за ті злочини. Кляйн мав нагляд над льояльністю і чесністю 1.000 працівників секретної аґенції, але сам, як ствердила конґресова Комісія, під присягою склав фальшиві зізнання, щоб дістатися на працю, а крім того скривав і вкінці таки забрав геть секретні документи із урядової архівної течки. Розвідчі аґенти армії і Федерального Бюра Інвестиґацій потвердили ті матеріяли, які мала Конґресова Комісія, і тому не дозволили Кляйнові залишитися на праці до найближчого лютого, коли він набув би право на пенсію. Виявлення цих всіх справ сталося на переслуханнях Кляйна в Конґресовій Комісії на тайному засіданні 27-го липня ц. р. Комісія почала вести слідство в цій справі внаслідок того, що втекли були два працівники-шифрувальники до СССР вліті 1960-го року Бернон Мічелл і Вілліям Г. Мартин.

Українська хроніка

● Катедру св. Володимира у Стемфорді, що в ній відбувалася інсталяція Преосв. Кир Йосифа Шмондюка, розмальовували мистці Мирон Білинський і Яків Гніздовський, а не Святослав Гординський разом з Гніздовським, як це було подано у звідомленні з інсталяції у „Свободі" за 11 листопада ц. року.

● Авторський вечір письменниці Софії Парфанович відбудеться заходом Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю дня 24 листопада ц. р. Слово про творчість письменниці виголосить Леся Храплива. Про сюжет своєї нової повісти говоритиме авторка. Один розділ з повісти прочитає Наталка Глоба. Початок о год. 8-ій веч.

● Яків Гніздовський, відомий український артист - маляр з Ню Йорку, осягнув новий успіх: на виставці графіки в „Музеї гарного мистецтва" у Бостоні, Масс., один з його дереворитів „Вівця" дістав нагороду і названий музей набув його на власність. Ця виставка, відкрита 31 жовтня, триватиме до 1 грудня ц. р.

● В альжирсько - арабському партизанському таборі існує — твердять газети — розлам. Плем'я берберійців в Альжирі буцім-то вимагає, щоб Кабильський район проголошено окремою адміністраційною одиницею в будучій Альжирській республіці. Цілу теперішню альжирсько - арабську повстанську армію нараховують на 100.000 осіб, але на території самого Альжиру діють 15.000 до 20.000 партизанів, а решта є на території Тунісії і Марокко, звідкіля вони ведуть випади проти Альжиру.

ТАРЗАН, ч. 4749. Носорог!

THE ACTOR TREMBLED WITH EXCITEMENT AND RAISED HIS RIFLE. "AIM AT THE HEART," WHISPERED RANGER--

AUSTIN FIRED. HIS BULLET SMACKED INTO THE RHINO'S HIDE AND THERE WAS A BELLOW OF PAIN--

BUT THE BEAST LUMBERED OFF INTO THE BUSH. "DON'T WORRY," SAID RANGER ENCOURAGINGLY--"HE'LL SOON BE DEAD."

Актор дрижав із зворушення і наставився до стрілу. — Ціляй просто в серце, — шептав лісничий...

Остін вистрелив. Його стріла ударила по шкурі носорога, і чути було рик від болю...

Але бестія завернула в чагарник. — Не турбуйтеся, — сказав лісничий заохочуюче. Він незабаром згине.